

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Tana de-ve Eliyahu

Schick, Abraham ben Aryeh Loeb

Lemberg, 624 = 1864

הנושאר המדקה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9774

הקדמה ראשונה

ע"ז באור הכתוב . למשל אמרו בריש חזית . חזית
איש מהיר במלאכתו ' זה ר' חנינא בן רוסא (שהיה
מסתתף אבן בעלמו במדברו של עיר בכדי להעלותו
לירושלים לבנין החומה עיי"ש) . לפני מלכים יתייב לפני
מלאכים (כי באו חמשה מלאכים ועוררוו בהעלאת
האבן ודמנו לו כבני אדם ששכרם לזה) : ויפלא עליהם
כל איש מבין מה זה מנמתם ומה יחסר להם כפשוטו'
וכמוהו רבים אשר יחס לבב אנוש בחזותו זאת ' אמנם
לפי הנחה אשר אליה הדבר מבואר בטוב טעם והוא
שדרכן של חכמינו ז"ל ' לזייר כל מדה נכונה או גרוע
למען יתחקה יותר בנפש השומע ' כאלו האיש אשר לו
המדה ההיא עומד בפנינו ורוחאם אנו את מעשיו
הטובים או הרעים , וסופו אשר הגיע עליו מזה '
ומזה יתפעל לבב אנוש ויטע בלבבו לעשות טוב ולהזהר
מהרע פן יקרה לו כמוהו ' ומזה המין דרשו במדרש
משלי בן חכם ישמח אב זה שלמה ובן כסיל חוגת אמו
זה המן ' כלומר שורו נא איך שחכמת שלמ' שימח
לאביו מאוד וכסילות המן הביא חרפה וחוגה גדולה
לאמו ומה מאוד יאחו אדם דרכו לבקש חכמה ולברוח
מהכסילות (ומלאתי בספר אחד מכוונים לדברים אלו)
יוד זאת מנמתם ' להגדיר ממנו הגדר ההוא למשל
אמרו הפכפך זה פרעה ' כלומר שורו נא מדתו וטבעו
וחשפוע על מדת הפכפך ' שאין הכונה שמהפך בלשונו
לבד ' אבל גם לבו הפוך בקרבו פעם יאמין ונעת יסור
אימתו ממנו יהפך לבו בקרבו מבלי אמונ בו ' וזה גדר
הפכפך שגם לבו מעקשים בלי מלב קיים' והנה ידוע
מגדר המהירות הנעשה בחפזה שאין עוב יולא מהם
כמ"ש ואף צרגלים חוטא חס לא שמתחילה מתבונן עלי
מעשיהו ' ואחר כך כשודע איך לעשותם הוא עושה
במהירות בלי עללתיס ' או הוא מהיר לעשותם טרם
בא זמנו (ולכן אמרו שם זה יוסף שהיה עוסק בחשבונותיו
אף בעת מועד' טרם הגיע עתו כמשפט החכם) ' או
בדרכי עבודת ה' אשר התשוקה הגדולה תאלליו בדבר
אשר כמעט נעלה זאת מכתו ועבדו ' כמו ברחב"ד
שמרוב תשוקתו להיות מן המטייעים בבנין ה' לקח
וחפס אבן בעלמו וסתתו ומרקו וחפס אנשים לעזרו
בהעלתו ' ואם במשפטי הטבע ' דברים הנעשים
בחפזה ובמהירות לא בהתבוננת לא יללח' אכן בדרכי
ה' ' לאיש אשר אלה לו ' ה' יעוררו למעלה מהטבע
אחר שכוונתו טובה מאוד ולכן כתיב מלאכתו בכטיו
להורות על המלאכה האמיתית המיוחדת לאדם מלך
שהוא אדם והוא מלאכת עבודת ה' ' ולפ"ז הדרש
מלכים הוא מלאכים כי המה מלכים מושלים עלי
הטבע להפכה בצורות ה' והבן :

עוד זאת לפעמים כשיקשה להם ענין אחת בכתוב
מואלים מעשה מה אשר עליה יבואר הכתוב
בכמו זה האופן אף שהכתוב לא כיון עלי המעשה ההוא
דווקא' למשל אמרו במדרש משלי ' גארבה לרס
ללפנה לנקי חיס אלו אחיו של יוסף כו' כל הון יקר
נמלא זה מכירתו של יוסף שיהיה בן יקר לאביו כו' ד"א
גולץ

פשוטה בעבור כי נעלם ממנו נסתרים , אחת דברו
חז"ל אין מקרא יולא מידי פשוטו ' החתום והגלוי
שניהם אחת ' הגלוי הוא לבוש הנסתר ומריבה אין
בניהם , רק הגלוי הוא ליור השכל והחתום למעלה
מהשכל ' אך לא סותרו (ועיין בחשובת מהר"ם אלסקר
בחשובה ס' קי"ז) ועל אלה היסודות נשענתי בעור
הזור ' לתת ליור מעט בדבריהם הקדושים ולהבין
מדברותיהם הנעימים המפלא כל לב ונפש ' ובעור
ימין קדי אסמך ועליו אשען יהי נא חסדו עמדי להביניני :
עוד דברים מעטים אשר לעיני הקורא ' כי במקומות
אשר ידובר בהם בעניינים עמוקים במחקרים
האלקיים ' שמה לא הלכתי ברחבות הבאור ' רק
בקורה הודעתים הדברים הבנויים על בחינת השכל
הישר כפי דרכי חז"ל (לא כפי דרך המחקר לב המטה
שכל אנוש באמת) ואף כי מנזרים המה עודנה לעיני
הקורא ' לאיש אשר לא נסתה עודנה להתהלך לעוף
על כנפי הבינה להתעודן במושכלות ההמה ' כי לא
יכולתי עשות בענין אחר ' כי לזייר העניינים ברחבה
יכלם לפעמים באור רחב מאוד ' רק העירותי לעין
משכיל היודע מעט מחכמה ' האיש כזה יבין במעט
רמן ודברים מעטים ' ולא יוסף רבוי הבאור להוסיף
השגתו , ומעוטו לא יקטין הבנתו ובעו"ה בספרי תהלוכו'
המדרש אליג כללים נכונים להודיע יסודי דרכי חז"ל
איך שהמה הרחק מאוד מדרכי המתחכמים בשכל
לבד (והמה רודף רוח החקירה) ' והמה מתפשטים על
כל עניינים הגדברים בחכמות אלהות ובענייני המוסרים
והמדות ודרכי בבאור הכתובים , והמה נר מאיר
לתהלוכות המדרשים והבנת ענייניהם מעט ע"פ ליור
ומלבד הסודות הגדולות הלוטה בהם הנעלמות מעינינו
מפני רוב עומקם ' גם עובתים דרך המחברים להגיע
הרבה קושיות ופירוקים והוכחות עמוקות עלי מקרא
מה להכריח מהפסוק דברי הדורש' לא כאלה דרכי
חמיד ' כי באמת במקומות רבים לא חסובנה דרושם
על פשט הכתוב ממש ' אפס הדורש רולה להלוט
בו עוד רעיון אחר המלוויר בו או כונה נאותה אז ע"ד
מליה אז ע"ד אסמכתא כל מקום לפי עניינו ' וכבר
דברו בזה כל גדולי עולם , ואי"ה בהקדמתי שמה
אבאר תהלוכותיהם ברחבה כפי בינתי המלער יספיק
לאנשים כגילי אשר ירוו די למאס בזה :

ומה נעימים דברי הרב המורה לך הרב הגדול
הרמב"ם ז"ל הביאם המבאר ספר אמונות
לרס"ג בהעיר לנו גדר הבאור ומסתו , שהוא הולאת
המאמר מן הכח אל הפועל עד שיהיה הבאור והמבואר
אחד ובהלמדת יחד יאירו הדברים לעיני המעיין , ואין
כעת לבאר דבר זה בארוכה :
רק נרגיר אחר אלינה לפני עין בוחן כי הוא נר מאיר
לכמה דברים והוא זה :
מדרך רבותינו ז"ל : לתלות פסוק (בכדי להבינו
היטב) על מעשה שקרה בזמן האחרון ' אשר
אין מהסכרה שהכתיב כיון זאת ' רק בכדי להבין

הקדמה ראשונה

גורלך תפיל בתוכינו זו התורה כיס אחד יהיה
 לכולנו בשעה שאמרו נעשה ונשמע והדבר הזה
 בארתי בספרי ז"א על מדרש משלי ידרשם המבקש:
 עוד זאת אעיר לעין משכיל בדבר אשר מולך מאוד
 לדברי הכאור הספר הזה כי כמעט רובו מדבר
 מעין זה ואף כי כמעט ידוע הוא לכל ע"ז
 אינו עומד ניכר למול העינים המוחסים וג"כ יר
 הלב מסתיר זאת מקרב האנוש: והוא כי כל
 ההבטחות והיעודים שיעד ה' לישראל עם קרובו
 הוא הוא הדביקות האמיתי להתענג מזיו תורתו
 י"ת והכנתו אשר זה לבד האושר המקום לאיש
 הישראלי וזה תכלית מעלתו ותפארתו כי הנה הנפש
 הזכה המתבוננת בהוד אלוה בעולם נוראותיו ובפליאת
 יצירת בראשית וכלילת החבל ההדורה במפעלה
 אז תחרץ ותדאש עוף לאל עליון בנעם ואהבה
 תבינה כי מה טוב חלקה ומה נעים גורלה כי זכתה
 להבין גדולת אדוניה ועולם כבודו ויקרת תורתו
 וכל כבוד בני תמוחה הכלי תענוניהם הוגם
 וכבודם ויקר כספם ועל מרבית גדולתם בעיניו
 כאין מול הכבוד הנעלה הלזה שזכה להליץ הדרת
 מלכו בנעם ואהבה הלא תראו משרת המלך אשר
 הוא אנוש כמוהו לא יום ולא יישן גם אוכל גם
 תענוגי הוד את לבו לא ישפטו אפס זאת תפארתו
 לעמוד לפניו בחצר מלכותו על פיהו יסק כל עם
 ולא ינוח ולא ישבות רגע כי זאת עלם כבודו וזאת
 מנוחתו ולא יבקש מחיר עדיה כי כל חפצים לא
 ישוו בה אף כי האדם הנעלה המתבונן בסוד אלוה
 הנופה גדולתו והמביט סתריו: ההוא יכסוף למחיר
 ויקר אחר תחת התקרבו לו לא רק זאת היא
 עלם כבודו ואלו כל מאויו וזאת עלם תענוגי
 הנפש למתבוננים בו אשר לעמיד יתגלה טובה לעיני
 כל וכל בני בשר יתרו אל ה' ואל כבודו וזאת
 הוא מאמרם ז"ל עשרה מיני רעבון ירדו בעולם
 אחד בימי אברהם בו ואחד לעתיד לבוא שנאמר
 לא רעב ללחם בו כ"א לשמוע בו בינו נא אחי
 בינו כי כמו שהוטבע בתכונת הגיו לכסוף אכלו
 לקיומו יתענג במלאו אכלו לפניו ויתמרמר לעת
 יעדר ממנו אכלו בעתו כי כן הוטבע בכחו למען
 יתקיים ימי עמדו בארץ כן הוטבע בנפש הזכה
 לדבק בהוד עליון לכסוף תורתו והשגתו וזאת
 יתגלה באחרית הזמן יהיה רעב גדול לשמוע דברי ה':
 ותדע ותשכיל ההבדל הגדול בין שני התשוקות
 הממששות בינינו כהיום המעוור לבנו
 בערונו אמיתי הוא כי תשוקת הגיו מתוארת בנו
 כמעט בשם העלם לא יזאל לתכלית אחר מאומה
 כי אם תשאל לאיש שונה במחללו ובמשתיו לומר
 מדוע תתענג באכלך למע תתעדן במשתך הוא
 יענה מדוע יען כי הוא מתוק לחיך כן הוטבע

בכחי וכן הושר בגיו כל אנוש וכי תשאלנו אחי
 מדוע תהנה בלמודך תעבוד ה' תשמור מצותיו
 יעך יען ה' יעד ליצוריו תגמול ושכר מפעליהם
 בעולם הנשמות ולזה אני מכין פה למען אקח שכרי
 ליום מחר וא"כ אינו אהבת העלם אינו אהבה
 התורה והעבודה בעבור כי הוטבע זאת בכחו לאהוב
 ה' ותורתו כ"א בעבור השקיפו כי יקבל שכר
 שמים וזאת הוא למוד שלא לשמה אשר הושרו לנו
 ללמוד בתחילה עבור זה ומהו יבא ללמוד לשמה
 באמת אשר עליו הורנו חז"ל לומר אל תהיו
 כעבדים המושמשים את הרב על מנת לקבל פרס כ"א
 השמוש עצמו הוא הפרס והשכר כי שכר מזה מלוה
 כמ"ש חז"ל העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שחיה בו
 ונהנים מזיו השכינה וזאת הוא כללות הענין:
אבן כל זאת באתנו מעת הושר העטרה מאביו
 הראשון בסיבת השתקעו בעץ הדעת כי ערס
 חטאו היה להיפך נפשו אזה רק לדבק בה ואליו
 היה כל מאויו (כי זאת היא העלם) ותשוקת הגיו
 היכה נרדמת רק פועלת על ד' התכלית למען
 הקיום לא למען התענוג כי היה תענוגיה בעיניו
 כאין מה לגבר מביט סתרי הוד שדי לתענוגי
 אדמה אכן לעת חטאו יסכרו מעיינות החכמה אשר
 בנפשו ונרדמו כחותיה ונשארה טמונה בלבו ויצורי
 הגיו עומדים נזבים ומבקשי תפקידם עד שיתראו
 כאלו הם מיוסדים בעלם ותענוגי הנפש מסתתרת
 בלב לא תגלה תענוגיה כי אם אחרי העמיקו בה
 להסיר לעיפה מעליה ולהרגילה מעט מעט בתענוגיה
 עדי יבקע הודה ואז יתנוץ הוד האהבה בלבה
 ותכרע ותשתחוה לאדוניה בחשק ואהבה ואז יצרי
 הגיו ירדמו ולא יכספו עוד בפעולותיהם וזאת
 היא תכלית אנוש בארץ להגביה תענוגי נפשו המשכלת
 (ע"י עמל התורה ועבודה ושמירת מצותיה) ולהסיר
 חרפת הגיו ותשוקותיה מאתו כי זאת היא מהמונעים
 הגדולים ומסך המבדיל לאור הנפש באמת וזאת
 היא האהבה הזכה אשר היה לנביאי ולאנשי הרוח
 ולשרידים אשר ה' קורא הנה נוחו בפה מלא
 נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך ודוד
 מלכינו אמר לבי ובשרי ירגנו אל אל חי וכן כל אנשי
 הרוח קוראים מלבם לדבק בה וזאת עלם מאויים:
ואם כי התשוקה הזאת מסתתרת בלב כל זה הוא
 מסיבת החומר והגיו הסוככים באצרתה עלי
 אור הנפש אכן לעת הפרידה לעת תסיר לעיפה
 מעל פנים ותשאר הנפש המשכלת לבדה אז מתחיל
 להליץ בקרבה תענוגיה האמיתים ולכסוף ולדבק
 באדוניה כי הנפש אלולה ממרומים מעם חולצה
 ששה ושמחה לעשות רצון קונה זאת מאויה באמת
 וזאת אמיתת שכרה (מלבד הגן עדין התחתון אשר
 לפי דעת ח"א האמיתים ודעת חכמינו ז"ל שם תקבל

הדרמה ראשונה

נסתרים מעיני האדם לדעת במה זה יכון שלימותה ' כ"א יולר בראשית הוא יודע תהלוכתה ושלימותה ' וכפיה הכין מזור ותרופה שהיא התורה האלהית לא . זולת ' ומלותיה המעשיים והמדעיים מכוונים מול כחות הנפש להשלימה ולתקנה (עיין בספר יראת ה' לחיים שהאריך בזה) גם כל העולם יתוקן בשמירת ' וכה הטבע מתתקן ומתנהג על פיה ' כמ"ט אס בחוקותי תלכו גו' ונתתי נשמיכם בעתם גו' ' כי היא במעלתה מרומם את נפש האדם למעלה מהטבע כמ"ט ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים והטבע כסוף להאדם להכניעה להפכה :

עוד זאת להיות התורה האלהית עליונה על כל ע"כ הוסד בלומדיה שתיוך ותזהיר ותוסיף וזהר זוהר בנפש ' עד שיתגלה לה סתרי שדי העטופים בה כמ"ט כל הלומד תורה לשמה נעשה כמעין המתגבר וזכה לדברים הרבה ' ר"ל אף דברים שלא למד מעולם יתוסיף לו ע"י למוד התורה ' כי כן מטבע התורה שמתגלה להאדם ומוסיף אור בנפשו להשכיל בכל אשר יביט :

ותדע ותשכיל ' שהתורה אלהית נתנה לישראל עם קרובו , אשר הם סגולה נחמדה ליוצר בראשית כי נפשותם נגזרים ממעלה הגבוה מאוד ' אשר אי אפשר בהם הכליון התמידי כמ"ט בהפושעים אין אור של גיהנם שולטת בהם , (ר"ל לכלותן כליון תמידי ונלחי ' כ"א על דרך לרוף וזקוק) והם עם התורה הנתונה אליהם המה מקיימי העולם ' כי הם מאמינים בני מאמינים עבדי ה' באמת ' ואף כי יחטאו לפעמים ' עכ"ז חסד ה' נטוי לחומלה עליהם ' כי אי אפשר שיפלו ח"ו מאמונתם הזכה והנקה ' כי נפשותיהם מוטבעי' בטוב ' ואין כעת להאריך בענייני' כאלה ' אי"ה בספרי תהלוכות המדרש ' שמה אבאר פרטי מעלת התורה והנפש וסגולת ישראל בפרט כפי שיכון להבנת דרכי המדרשים על דרך הפשט עם קצת ליורי ' ועתה אקרא נא לאזהבי אמת הנותנת עין על כל דבר חדש היוצא על פני התבל אל תטו עלי בזעם כי לא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני ' כ"א דברים הקרובים לשכלי' זה אשר בארתי ' ואף כי הספר הזה ' עליו רזוף באור רחב מאת קדמון אחד אשר הלך בבאורו , ע"ד חכמי אמת וביאר אותו כפי רב תבונתו (ונקרא בשמו זקוקין דטור) איני כוונתי לקטנים אשר כמזוי למען יבינו מעט מדבריו הקדושים : והנה אכתוב לעיני כל ' כי לא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני ' סתרי חז"ל רמו מעיני ' בהמה לא חבין , אפס שמתי עין עיוני לתת בס מעט מליורי שכל ואחזה דעת להמוני עם כנילי להוציא כח המאמר לפועל אשר בהלמד יחד הבאור והמבואר יאירו הדברי' מעט לעין מביט ' והן עתה לא אירא מחרפת מכירי אשר באמת ידעו ויבינו מלצר

עונג עם גופה הספירי אשר כעלם השמים לטוהר המעוטף בנפש החיוני ' עיין בספר נשמת חיים להרב מנשה בן שראל מאמר ח"פ ' י"ג גם רבים מחכמי המחקר מסכימים לזה) ' ולהיפך זה ג"כ עונשה (מלבד עונש להגוף הספירי בניהוס התחתון להכאיבה ולצורה כאמור) כי מטעה היא מדביקות ה' אשר היא כוספת מאוד לזה ורעבה ומתאה לדבר ה' ' כי שחתה בנפשו והרגילה בליורה הרעים ונקעה מהבט בזוהר העליון ' גם שם תשב נאחזה הרחק מאוד מהתענוג הגדול אשר זוכים אנשי רוח אשר השלימו נפשותיהם בעולם המעשה ' עד עת שיורפו ויעתרו בניהוס ' ואז ישובו לאור באור החיים ' וסוף דבר שיורפו הכל כמ"ט בפושעים שאין אור של גיהנם שולטת בהם ר"ל לכלותם כליון תמידי ונלחי ח"ו ' כי אס על דרך לרוף וזקוק , ואז יסור מסך האולת מעל פני הנפש ותאור באור החיים :

חבה לי מעט הקורא הנעים ' ואודיע עוד ענין כללי ממעלת התורה ומעלת ישראל מקבליה ' שהמה עניינים הכרחים מאוד לבאור הספר הזה ' אך לא אלך בה דרך ארוכה ' כי אס על דרך קצרה כפי האפשרי ' והוא זה ' כי תכלית הבריאה בכללה לפי דעת ח"א ודעת חז"ל האמיתים (ולא פחות תכלית מניחות עולם השפל) ' הוא האדם הנעלה ' אשר הוא המוכלל בכל הכחות הנטועים בכל מעשי בראשית ' כח כח לבד ' בעליונים הוסד כח הרחמים לבד כח הדין לבד ובעולם השפל בכל החיים התהלכי' על פני האדמה נמוג בס כחות פרטים הסוס נאה החמור סבל ' וכל חי הולך כפי טבעו אשר הטבע בו ' לא כן האדם נכלל בו כל הכחות והוא משתמש בו בכל כוחותיו בעת ' ונפשו תופסת בתוכו כל הכחות והיפוכיהן ' ולכן הוא מכוון כנגד כל העולם כולו ' ויתן בכחו ובבחירתו ובמעשיהו להוסיף כח בעליונים כפי המדה אשר הוא מוסיף בנפשו ' כן יתוסיף בעליונים ' ותתרבה בו השפע ההוא ואז מכה עליון יתוסיף אור על נפש האדם על דרך מאמרים כל המרחס ירוס ' וכן להיפך ח"ו מכה הרע אשר בנפשו יתש הכח העליוני ומוזה יחסר לו שפע מלהשיע לו טובה וחסד וברכה כמ"ט כל זמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפיסכח בפמליא של מעלה ולהיפוך מתישים כחה :

והנה כמו שהאדם מוכלל מכל הכחות המכוון לעולם הגדול . כן נתנה לו תורה עליונה תופסת בתוכה כל השלימות האפשרים ' אשר על פיה הוא מתכונת כל העולם כולו כמ"ט כי נסתכל הקב"ה וברא את העולם ר"ל כפי מערכתה כי היא עליונה מכל ' וכל כלולה בה , ונתנה לבני אדם לעבדה ולשמרה ' ועל פיה יתישרו וישתלמו כל כחות נפשו וזולתה ח"א להשתלס ' כי הנפש בכל פעולותיה

דברמה שניה

מעט יען אבו להקל משא הקורח והעיון בו וכן עשיתי
כמוהם בדברים הנודעים בכרי לפתוח מעט אף
בהשקפה הראשונה והנה לא חתדר במלאכתי
מלאכה הוא ולא חכמה ובעות אני באצת כי יקבלו
התנלותי באמונת לבס ולא יוסיפו התל בי ומאת ה'
אשאל עזר לבל אכשל בבאורו ולא אטה מהאמת כי
ה' אלהים אמת קרוב לבל אשר יקראו באמת
אלה דברי המבאר בדרהם שיק

רומי כמובא לעיל עיי"ש אך לחלה האנשים אין אופן
התנלותו כהתנלות להנדיקים הגדולים כי יתכן שהמה
אינם יודעים אם הוא אלוה וכן מלאנו שהכומר
שאלו סופר את אכן להנדיקים הגדולים מתגלה
אליהם על אופן נעלה ויתכן ג"כ שמתרחק להנדיקים
בנוף ספירי והמה זכי הראות לראותו ועוד זאת
להנדיקים מנלה להם תעלומות חכמה אך לא כן
לאנשים שפלים שיוסר רק כפי בינתם המעטה כן
נלע"ו ואלו יש דרדישר לפני אים הנרא' לע"ד כתבתי:
מסדר הספר נתקשו בה רבים כי לא ימלא בו סדר
מספיק לפעמים וכמעט אין חיבור וקישור
למאמרים רבים על דרך פשוטה (זולת לפי הסוד
הנעלם מאתנו) וכבר עלה על דעת רבים חכמים
ובונים שאולי הספר האלקי הזה לא ילא מפי אלוה'
כסדר שהוא עתה רק למד לרב עק פעם אחר פעם
ואח"כ סדרם רב עק (או אחר אחרון ממנו) ולפ"ז
אין מן הפלא שלא נמלא בו התקשרות עלמנו כ"א
מקרי כי אין יקושר מאמרים שונים זה מזה במה
שדיבר פעם אחר פעם ואיני אין בכחי לברר זאת כי
מי יודע מה שהיה בזמן הקודם אכן זאת אומר .
שיש הבדל בין גדרי הסדר הנעשה בדברי הנביאים
הקדושים אשר מרוב אהבתם ודביקותם בה' ובעת
שיזכרו מהדרת אל איוס ונורא ונפלאותיו מרוב טובו
הנפולה על פני תבל כולה יסתבך בלבם הטבור
כמה עניינים שונים אחד באחד יגשו , פעם עיניו
יביעו שמים ידבר מסתרי מרום ופעם ירד בשפל
להביע רב טוב ה' המתראה על פני סוד הבריאה ,
פעם יזכור טובות ה' לעמו והכלל כיישתקשו רעיונות
שונים בלב נביאי רוח כאלה (ולדוגמא ראה תהילים
פ' קל"ז כמה הרכבות הרעיונות יש בה) וא"כ אין
מן הפלא שלא נבין התקשרות דבריהם כי אנחנו
מביעים דבריהם בעין עוורת ובלב מתוס כי רחוקים
אנחנו מהרגשת לבס הטורה האדוקים באל ענין
ואין נמלא בנפשותינו קשור ההרגשותיהם בלבותינו ,
ואיני הרחבתי הדבר בעז"ה בהקדמתי לספר תהלים
יכני ה' להפילו חולה עוד זאת והוא האמת שדבריה'
הקדושים מתראה לעינינו כדברים פשוטים לפעמים
אבל באמת כפי רוחם תבונתם וידעתם ברמזים עליוני'
מאוד רמזו בדבריהם הקלרים מאוד עניינים נעלים
מאוד

מעט בינתי אידכי רחוק חכמי מלקרא לי בשם
מחבר או מבאר כי מי לא ידע את אשר חכמי ידעתי
כן הוא אחי אכן אנשי אמת יכדוני בעבור כי עממתי
עלי עול הכתיבה בדבר אשר יודעים כמוני התעללו
להועיל לזולתם בקרו נח דרכי המבארים הראשוני'
הביעו על הפרשן הגדול מאור עיני הגולה רש"י ז"ל
האם לא ביאר לפעמים אף דבר הנודע אחר עיון

הספר הקדוש הנקוב בשמו חנא דבי אליהו רבא
והועל נודע לנו מחכמיו ז"ל (כתובות דף
ק"ה ע"ב) כי מחברו היה אליהו הנביא ז"ל אשר
נתגלה לרב עק ז"ל כי אמרו שם בפירוש דהוי
רביל אליהו דאתי גבי דהוה מתני ליה סדר דאליהו
והיינו דחמריקן סדר אליהו רבה וסדר אליהו זוטא
וכן מה שהביאו רבותינו פועמים רבות בחלמוד מדברי
חנא דבי אליהו הוא ג"כ מאליהו הנביא ז"ל כי כן
נמלא כפי דבריהם בספר הזה ולפלא בעיני על
הגאון החשב"ץ בספרו מנן אבות שכתב היפך זה
ולא ידעתי מי הכריחו לזה :

אופן התנלות אליהו ז"ל בדורות הראשונים כפי מה
שמובא בזה הספר כי התראה לפעמים אל לא
מבני ישראל המה בא"ר פ"א מביא אין שנתגלה
לעובד כוכבים גם יתגלה לפעמים לאנשים בורים
חסרי תבונה כמובא בא"ר פי"ד מאיש שהיה בעל
מקרא לבר ונתגלה אליו אליהו ז"ל גם באליהו
זוטא פרק י"ד מביא אין שהתראה לאיש לך המתגלוץ
כמעט על דברי חכמים ולפי המובא בבבלי מורה
שלא התגלה כ"א לאנשים הוראים השלמים בעלי
רוח"ק הולכים באורחות החסידות מאוד כרשב"י
וריב"ל רב עק וכדומה ' ומדולה מו אמרו בב"ב
פ"א ההוא חסידא דעביד בית שער (המפסיק
מעניים הועקים אף שלא התכוון לכך) שלא נתגלה
אליו אליהו גם אלל רב עק כן מובא בכתובות שם
גם בירושלמי אמרו (שלא) התגלה לריב"ל ואמר לו
וכי משנת חסידים היא מכל זה מורה שלא נתגלה
רק לנדיקים גמורים ובאמת יתפלא אין יתגלה אים
אלקים קדוש ונורא לאנשים חסרי לב ואשר הנראה
לעניות דעתי בזה כי סיבת התראותו פה הוא לאחד
מנ' טובות וההתנלות הוא ג"כ באופנים שונים אחד
לאיש לדיק וחמיד מאוד ואליו נתגלה ומודיע לו רזי
החכמה הנעלה מהבנת השכל האנושי הב' להלל
האומה יתראה לפעמים בבית המלך להיות עושן
ומליץ בעדם כמו שמובא במסכת עבודת אלילים ,
הנ' שיתראה לאיש פרטי להזילו מדעת נפסד אשר
השתרש בלבו מאוד והוא יודע בו כי יכול להעבירו
מדעתו או ייריכהו בדרך טוב וענין התראותו
העובד אלילים במה שמביא בפ"א ה' בבית המלך

הכרמה שניה

מאוד משכלנו והרי זה כדמות החידה הסחומה
 לפינינו וא"כ איך נדע הפקטרוח מאמריהם איך
 ירזמון במיליהם הקדושים ואנכי כפי מיעוט בינתי
 המאמר כל מה שהיה ביכולתי לקשר המאמרים על
 דרך פשוטה עשיתי והיותר הנחתי לחכמים ונבונים
 ודי בזה :

מדות הספר קשיבותו בו היעב ומלא כי כמעט
 רובו מדבר מענין ימות התחיה שיהיה במהרה
 בימינו וענין עוה"ב הגנוז ומסורים נעימים מאוד
 לאהוב ה' לירא מפניו יראת הרוממות ואיכות האהבה
 והיראה האמתית לאהוב מלותיו וכמה ספורים כוללים
 מזה הענין עוד זאת סודות רבים נפלאים (העמוקים
 מעינינו פרטיהם) מאוד בסתרי הבריאה והמרכבה
 העליונה ותוארי ה' ב"ה ומדותיו י"ת שבהם מנהיג
 עולמו בחסרו הגדול :

סוף דבר הכל כלולה בה כי החיבור כפי ערך המאמר
 ואם שנעלם מעינינו עניינו ודקותו וסתרי
 סודותיו אחרנו רק אל פשוטו עינינו גם זאת יראה

מאוד משכלנו והרי זה כדמות החידה הסחומה
 לפינינו וא"כ איך נדע הפקטרוח מאמריהם איך
 ירזמון במיליהם הקדושים ואנכי כפי מיעוט בינתי
 המאמר כל מה שהיה ביכולתי לקשר המאמרים על
 דרך פשוטה עשיתי והיותר הנחתי לחכמים ונבונים
 ודי בזה :

מדות הספר קשיבותו בו היעב ומלא כי כמעט
 רובו מדבר מענין ימות התחיה שיהיה במהרה
 בימינו וענין עוה"ב הגנוז ומסורים נעימים מאוד
 לאהוב ה' לירא מפניו יראת הרוממות ואיכות האהבה
 והיראה האמתית לאהוב מלותיו וכמה ספורים כוללים
 מזה הענין עוד זאת סודות רבים נפלאים (העמוקים
 מעינינו פרטיהם) מאוד בסתרי הבריאה והמרכבה
 העליונה ותוארי ה' ב"ה ומדותיו י"ת שבהם מנהיג
 עולמו בחסרו הגדול :

סוף דבר הכל כלולה בה כי החיבור כפי ערך המאמר
 ואם שנעלם מעינינו עניינו ודקותו וסתרי
 סודותיו אחרנו רק אל פשוטו עינינו גם זאת יראה

ועתה אהלה נא

למרום עיני דלו
 עזר ממך הישאלו
 רפיון כחי ואוני תאמץ בחסדך
 בטובך תושיע למיהלך
 עליך יעזוב חילך
 וראה עינינו אל ציון בשובך

הואל נא אלהי לבן אמתך
 יאצל עליו כל טוב מברכותך
 ברך חילו אמץ כחו בטוב ידיך
 כנשאו ידו אל דביר קדשך

הואל נא אלהי לבן אמתך
 יאצל עליו כל טוב מברכותך
 ברך חילו אמץ כחו בטוב ידיך
 כנשאו ידו אל דביר קדשך